

2009-05-08

Göteborgsregionens
kommunalförbund

Verksamhetsinriktning
och Budget för GR år

2010

Verksamhets- inriktning och Budget för GR år 2010

<i>Utveckling av Göteborgsregionen – en kontinuerlig dialog</i>	<i>4</i>
<i>Utgångspunkter för årets budgetprocess</i>	<i>8</i>
<i>Styrgruppen för arbetsmarknad</i>	<i>9</i>
<i>Styrgruppen för miljö och samhällsbyggnad</i>	<i>12</i>
<i>Styrgruppen för sociala området</i>	<i>15</i>
<i>Utbildningsgruppen</i>	<i>21</i>
<i>Resursfördelning.....</i>	<i>26</i>

Utveckling av Göteborgsregionen – en kontinuerlig dialog

Inför år 2010 – att agera regionalt

Kriser och möjligheter

Den ekonomiska nedgången slår igenom också inom kommunsektorn. Under hösten 2008 har en kraftig konjunkturförsämring inträffat. Denna påverkar kommunsektorn, dels genom att skatteunderlaget försämras vid en nedgång av antalet arbetade timmar, dels genom att kostnaderna stiger på grund av ökad arbetslöshet. Arbetsförmedlingens prognos vid årsskiftet 2008/09 spår en samlad arbetslöshet på nio procent 2010. Utvecklingen på arbetsmarknaden har stor betydelse också för aktiviteter inom GR. De inriktningar och planer som här redovisas för respektive verksamhetsområde inför 2010, kan förändras med en försämrad arbetsmarknadssituation.

Snabb utveckling

Utvecklingen för det "nya GR" som bildades 1995 har varit snabb och framgångsrik. Omsättningen har mer än fördubblats, från 73 mkr till ca 180 mkr under perioden 1995–2008. Ett antal verksamheter, t.ex. utbildningssamverkan, infrastrukturplanering inom trafikområdet och FoU är idag gemensamma arbetsområden för alla medlemskommuner men där GR har ett samordningsansvar. Behovet av att utveckla praktiska och effektiva lösningar för kommunernas behov kan också exemplifieras genom de hel- eller majoritetsägda bolagen ISGR AB, Meritea AB och Gryning Vård AB som tillkommit efter 1995.

GR inför 2010

Ansvarskommittén, som 2007 la fram sitt förslag om hållbar samhällsorganisation med utvecklingskraft, utgår från att primärkommunerna i framtiden koncentrerar sina insatser till två kärnuppgifter; Frågor om tillväxt och samhällsbyggnad och Ansvar för medborgarnas välfärdstjänster. För att lösa sina uppgifter inom dessa huvudområden är kommunerna beroende av ekonomiska resurser och medarbetarnas kompetens. Genom system med kommunalekonomisk utjämning har alla kommuner i princip likartade ekonomiska förutsättningar att ge sina invånare likvärdig service. Däremot varierar möjligheter och förmåga att säkerställa god kompetens på de välfärdstjänster som ska utföras. Detta gäller särskilt behov av olika typer av specialkompetens och där främst mindre kommuner kan ha svårigheter

Inom GR behöver vi även i fortsättningen utveckla och förstärka samarbetet när det gäller uppgifter som inte kan definieras inom en kommungräns. Det kan vara uppgifter som hänger samman med tillväxt och samhällsbyggnad, t.ex. fysisk planering, markanvändning, bostadsbyggande, infratransportstruktur och klimatåtgärder. Ett givande samarbete har utvecklats på gymnasieområdet. Detta samarbete borde kunna få en fortsättning även inom andra delar av utbildningssektorn, t.ex. i en gemensam vuxenutbildning för ett livslångt lärande. Inom det sociala området behöver vi förstärka samarbetet inom delar som handlar om socialt hållbar utveckling med särskild inriktning på barns och ungdomars samt äldres livsmiljö.

Vi behöver också höja ambitionsnivån vad gäller

gemensam IT-infrastruktur. Medborgarnas ökade krav på snabb och enkel åtkomst av olika uppgifter från den kommunala verksamheten är ett skäl. Ett annat är ökade krav på överföring av uppgifter mellan huvudmän. Exempelvis behöver patientuppgifter enkelt kunna förmedlas mellan kommuner och Västra Götalandsregionen. Denna utveckling kräver informationssystem som kan kommunicera mellan kommuner men också mellan kommuner och andra myndigheter.

Kommunerna behöver också analysera behovet av samarbete med näraliggande kommuner för att säkra kompetens, minska sårbarhet och sänka kostnader. Detta kan gälla områden där det kan uppstå personalbrist och svårigheter att rekrytera specialkunskunnande.

I det rådande konjunkturläget står medlemskommunerna inför stora utmaningar och i det sammanhanget måste GR vara en verkningsfull resurs. Regional samverkan kan ge samordningsvinster och höja kvaliteten i de kommunala verksamheterna. Den samverkan som de 13 medlemskommunerna idag bedriver inom ramen för GR är ett gott exempel på detta och kan stå modell för ytterligare samarbete mellan kommunerna emellan.

Vid sidan av primärkommunerna utvecklas också de nya regionkommunerna, i vårt fall Västra Götalandsregionen (VGR). I Ansvarskommitténs utredning konstateras bl.a. att

- primärkommunen har en egen och viktig roll i det regionala utvecklingsarbetet genom planmonopolet, lokala näringslivskontakter samt utveckling av kommunens attraktivitet vad gäller skolor, barnomsorg, service, kultur, fritid m.m.
- regionkommunen är inte i konstitutionell mening eller på annat sätt överordnad primärkommunen och kan inte fatta beslut som är bindande för primärkommunen.
- regionintressena förutsätts utgå från den kommunala översiktsplaneringen.
- det är genom samråd och dialog som de samlade regionintressena ska hävdas.

Budskapet är således att primärkommunerna och VGR har ett gemensamt ansvar för att utveckla regionalt strategiska områden. I denna process är det viktigt att GR-kommunerna agerar aktivt genom att systematiskt och förutsättningslöst pröva om och hur de egna verksamheterna kan utvecklas i ett fördjupat regionalt samarbete. För att stödja denna utveckling och det primärkommunala perspektivet har under

2008 samarbetet mellan de fyra kommunalförbunden i Västra Götaland fördjupats, där utgångspunkten är medborgarperspektivet och behovet av att undanröja hinder för rationell samverkan mellan kommuner oavsett förbundsstillhörighet.

Om GR

GR är en samarbetsorganisation för 13 kommuner i Västsverige som tillsammans har ca 900 000 invånare. Högsta beslutande organ är förbundsfullmäktige som sammanträder en gång per år. Den löpande verksamheten styrs av förbundsstyrelsen som består av politiska representanter från respektive kommun. Verksamheten finansieras till viss del genom årliga medlemsavgifter från kommunerna (ca 25 procent), medan huvuddelen (ca 75 procent) finansieras genom intäkter från kurser, konferenser, utredningsarbete, sambruk, forskningsuppdrag m.m. GR har en årsomsättning på 179 mkr (2009). Inklusiv de majoritetsägda bolagen uppgår omsättningen till drygt 600 mkr för år 2007.

GRs uppdrag

GR är ett kommunalförbund som även har kommunförbundsavgifter. Som kommunalförbund är GR en offentligrettslig form för frivillig samverkan mellan kommuner och denna form för samverkan regleras i kommunallagen (3 kap, §§ 20–28). Som kommunförbund är GR en organisation som för kommunernas räkning bevakar rena intressefrågor.

Förbundets uppgifter regleras i förbundsordningen som fastställs av förbundsmedlemmarnas fullmäktige. Enligt förbundsordningen har förbundet till ändamål att som organ för Göteborgsregionen tillvarata medlemskommunernas intressen samt främja deras samverkan och ge dem service. GR ska stödja och utveckla den kommunala självstyrelsen samt hjälpa medlemskommunerna i deras samhällsutvecklande arbete. Förbundet ska också genom samhällsplanerande insatser och utredningar verka för samordning av angelägenheter av gemensamt intresse för medlemskommunerna inom regionplanering, näringsliv/ marknadsföring, kommunikationer, teknisk försörjning, utbildning, natur- och miljövård, bostadsförsörjning, sociala frågor, arbetsmarknadsfrågor samt regionala verksamheters finansiering. Dessutom innebär uppdraget att GR ska bistå kommunerna med utbildningsinsatser, utvecklingsaktiviteter, utvärdering, forskning och medieinsatser. Förbundet

ska även svara för intagningen till gymnasieskolan enligt skollagen.

Grunden för GRs arbete läggs i verksamhetsinriktning och budget, som arbetas fram av förbundsstyrelsen och de politiska styrgrupperna.

Politisk styrning

Förbundsstyrelsen tar ett starkt och aktivt ansvar för att driva de mest centrala kommungemensamma utvecklingsprocesserna, exempelvis Uthållig tillväxt, Strukturbild och Socialt hållbar utveckling.

För att bereda arbetet inom olika målområden finns dessutom följande politiska styrgrupper: Utbildningsgruppen (också intagningsnämnd utsedd av förbundsfullmäktige), styrgruppen för miljö och samhällsbyggnad, sociala styrgruppen och styrgruppen för arbetsmarknad.

Styrgrupperna har en viktig roll i att omsätta förbundsstyrelsens mål och strategier till olika kommungemensamma aktiviteter inom respektive styrgrupps verksamhetsområde. Styrgrupperna tar också egna politiska initiativ inom sina respektive verksamhetsområden.

Utgångspunkten för styrgruppernas arbete ska vara territoriet Göteborgsregionens möjligheter och utmaningar. Styrgrupperna ska arbeta för

- gemensam analys och gemensamt agerande,
- att skapa arenor för samarbete och rationellt sambruk,
- att vara katalysator för erfarenhets-, idé- och projektutveckling,
- intressebevakning,
- kompetensutveckling.

Nätverksbyggande

Centralt för GRs sätt att arbeta är den starka politiska styrningen och nätverksbyggandet. Uppdraget utförs genom tät samverkan mellan medlemskommunerna, BRG, övriga kommunalförbund i länet, Västra Götalandsregionen, statliga regionala organ och andra aktörer i det omgivande samhället. Dialogen förs både i politiska grupper och i tjänstemannanätverk. Detta samspel skapar förutsättningar för ett väl förankrat arbete med goda resultat men också för kreativitet, flexibilitet och nytänkande. Regelbundet träffas över 100 nätverk inom GR, där både förtroendevalda och tjänstemän inom olika verksamhetsområden deltar. I nätverken föds många idéer till projekt, kurser eller andra samverkansaktiviteter. Nätverken är också

viktiga kanaler för återkopplingen tillbaka till kommunerna.

Hållbar utveckling

GR ska bidra till en hållbar utveckling i medlemskommunerna. Denna utveckling kan beskrivas i tre grundläggande och inbördes beroende dimensioner – den ekonomiska, den miljömässiga och den sociala. Ett hållbart samhälle ska tillgodose dagens behov utan att äventyra kommande generationers. Alla beslut ska utformas på ett sätt som balanserar dessa tre dimensioner.

”Vision Västra Götaland – Det goda livet” är den gemensamma visionen för region och kommuner i Västra Götaland. Visionen ska också prägla GRs verksamhet. Fem fokusområden betonas; ett livskraftigt näringsliv, kompetens och kunskapsutveckling, infrastruktur och kommunikationer, kultur samt hälsa. Fyra generella perspektiv ska genomsyra arbetet; den gemensamma regionen, jämställdhet, integration och internationalisering.

Förbundsstyrelsen har genom mål- och strategidokumentet "Uthållig tillväxt – mål och strategier med fokus på hållbar regional struktur" (antaget i maj 2006) beskrivit de grundläggande utmaningarna för Göteborgsregionens utveckling. Göteborgsregionen ska vara en stark och tydlig tillväxtregion i Europa – en region som är attraktiv att bo, leva och verka i, samt besöka. Genom ett gemensamt målinriktat arbete vill vi stärka regionens kvaliteter och aktivt arbeta för att möta framtidens utmaningar.

Rådslagsprocessen med fokus på socialt hållbar utveckling

Sedan 2002 har förbundsstyrelsen, med rådslagen som arbetsform, fört en konstruktiv dialog i GRs medlemskommuner som grund för arbetet med att utveckla Göteborgsregionen på ett sätt som säkerställer en långsiktigt hållbar utveckling. Dialogen i rådslagen förs mellan förbundsstyrelsens presidium och medlemskommunerna fullmäktigeförsamlingar.

Fram till 2008 har fyra rådslagsrundor genomförts. I de två första diskuterades främst vad som är viktigt att samverka kring och hur kan vi samverka. Den tredje rådslagsrundan syftade till att lägga en stabil grund för det fortsatta arbetet med att utveckla Göteborgsregionen till en stark och tydlig tillväxtregion

i Europa – en region som är attraktiv att bo, leva och verka i samt besöka. Resultatet blev mål- och strategidokumentet "Uthållig tillväxt" som visar att vi är överens om målen. I den fjärde rådslagsrundan fokuserades diskussionen på det gemensamma ansvaret för att nå uppsatta mål, vilket resulterade i "Strukturbild för Göteborgsregionen". *En överenskommelse om att vi tar gemensamt ansvar för att den regionala strukturen är långsiktigt hållbar.* Ambitionen nu är att medlemskommunerna lokalt tar ansvar för att den regionala strukturen är långsiktigt hållbar genom att i sin planering utgå från och följa strukturbild och överenskommelse.

I samtliga rådslagsrundor har de sociala frågorna berörts och det är tydligt att dessa frågor, som inte stannar vid kommungränserna, i hög grad engagerar många. Under hösten 2009 är inriktningen att dialogen fortsätter i en femte rådslagsrunda som syftar till att definiera ramen för ett kommungemensamt arbete kring en socialt hållbar utveckling i Göteborgsregionen. Resultatet av denna rådslagsprocess kommer bl.a. att påverka förbundsstyrelsens och styrgruppernas agenda för 2010.

Kompetensutveckling

GR ser kompetensutveckling för personer verksamma i Göteborgsregionens medlemskommuner som ett viktigt medel för att utveckla vår region. I den gemensamma "Vision Västra Götaland – Det goda livet" utpekas kompetens- och kunskapsutveckling som ett av fem viktiga fokusområden. Kompetensutvecklingen i GRs regi är tillgänglig för alla och möjlig att kombinera med annan verksamhet. Utbudet av kurser, konferenser och seminarier spänner över ett brett verksamhetsfält. Utbudet ska komplettera medlemskommunernas egna insatser. Detta förutsätter en tät dialog med medlemmarna och en god förankring i nätverken.

EU- och det internationella perspektivet

Ett internationaliserings- och EU-perspektiv ska genomsyra förbundets verksamhet. GRs EU-arbete är alltid resultatet av ett uttalat behov i medlemskommunerna och bedrivs i tät dialog med de inom GR etablerade nätverken. Omvärldsbevakning och kompetensutveckling kring EU-frågor är en del av uppgiften.

Ett aktivt deltagande i EU-projekt betraktas därmed som en av flera projektfinansieringsformer för GR. EU-arbetet inom förbundet ska bidra till tillväxt och utveckling i medlemskommunerna, gärna i form av gemensamma utvecklingsprojekt. GR deltar därför i flera regionala, nationella och internationella EU-nätverk som rör utbildning, arbetsmarknad, sociala frågor, samhällsplanering och forskning.

I flera sammanhang bedrivs internationellt arbete i samverkan med andra organisationer, privata såväl som offentliga, där EU-arbetet är att betrakta som en integrerad del i ett större internationellt perspektiv.

Utgångspunkter för årets budgetprocess

Uppläggning av budgetarbetet

GRs förbundsfullmäktige ska före utgången av september månad fastställa budgeten för nästa år. För att få delaktighet och ett brett engagemang ges medlemkommunerna möjlighet att lämna synpunkter på budgetförslaget (samrådsunderlaget). För budgetprocessen 2010 har de politiska styrgrupperna under hösten 2009 utarbetat förslag till verksamhetsinriktning inom respektive område, med utgångspunkt från en analys av inriktningen på verksamheten 2009. Efter ställningstagande i förbundsstyrelsen den 27 februari 2009 genomförs samrådet med kommunerna under våren. När kommunerna inkommit med sina synpunkter beslutar förbundsstyrelsen om budget och verksamhetsinriktning 8 maj. Förbundsfullmäktige fastställer budgeten den 9 juni 2009.

Tidplan

Följande datum gäller 2009 för behandling av budget 2010:

Datum *Vad händer?*

12 feb	Utskick till förbundsstyrelsen och kommunerna av presidiets förslag till samrådsunderlag och budget 2010.
27 feb	Förbundsstyrelsen beslutar om samrådsunderlaget.
1 apr	Synpunkter till GR från kommunerna.
20 apr	Presidiet tar ställning till budgetförslaget.
8 maj	Förbundsstyrelsen beslutar om förslag till budget.
9 juni	Förbundsfullmäktige fastställer budget och medlemsavgift.

Styrgruppen för arbetsmarknad

Styrgruppens roll

Utgångspunkten för styrgruppens arbete ska vara territoriet Göteborgsregionens möjligheter och utmaningar. Styrgruppen ska arbeta för

- gemensam analys och gemensamt agerande.
- att skapa arenor för samarbete och rationellt sambruk.
- att vara katalysator för erfarenhets-, idé- och projektutveckling.
- intressebevakning och påtryckningar.
- kompetensutveckling.

Vision

I Göteborgsregionen ska det kommungemensamma arbetet, med kreativitet och förnyelse, verka för att alla arbetssökande ska ha samma möjligheter att söka och få ett arbete eller annan meningsfull sysselsättning. Kostnader för exkludering från arbetslivet ska omvandlas till vidareutveckling av en hållbar välfärd.

Mål

Det övergripande målet för styrgruppens arbete är medverka till en hög sysselsättning bland Göteborgsregionens invånare. Det har stor betydelse, bland annat för regionens möjligheter att utvecklas, skattekraften, den offentligt finansierade välfärden samt människors delaktighet och självkänsla. Hur politiken bedrivs inom andra områden, t.ex. utbildning, socialt, näringsliv, infrastruktur och bostadsförsörjning, är av stor vikt för utfallet.

Utmaningar

Regering och riksdag har det övergripande ansvaret för arbetsmarknadspolitiken. Inriktningen på arbetsmarknadspolitiken får givetvis konsekvenser för

kommunerna och det kommungemensamma arbetet. När detta skrivs november 2008 är det mycket svårt att bedöma hur arbetsmarknaden kommer att gestalta sig 2010 i vår region. Detta bland annat på grund av svårigheter för fordonsindustrin samt osäkerheten gällande den finansiella marknaden. Styrgruppen för arbetsmarknad måste därför ha beredskap för omprövning av både strategi och handling.

En annan utmaning är den lokala arbetsmarknadens utökning både till yta och till invånarantal. Den lokala arbetsmarknaden omfattar idag fler kommuner än de tretton medlemskommunerna i GR. Det kraftigt stigande invånarantalet ger underlag för fler branscher och arbetstillfällen. Men det ställer också krav på kommungemensamma strategier när det bl.a. gäller bostadsplanering, kollektivtrafik, etableringsförsättning, social service och livslångt lärande. Detta inom ramen för en regional uthållig tillväxt.

De senaste årens ökning av sysselsättningen inom storstadsområdet har lett till att arbetslösheten minskat även bland grupper – lågutbildade, ungdomar, utrikesfödda – som tidigare haft svårare att få tillträde till arbetsmarknaden. Om arbetsmarknaden varaktigt försämras, finns det risk för att det bromsar denna positiva utveckling. Dessutom finns grupper vars inträde på arbetsmarknaden fortfarande inte ökat, det gäller t.ex. unga funktionshindrade. Det kan leda till en ökad social polarisering, vilket begränsar individers och regionens möjligheter att utvecklas.

Ett starkt näringsliv är av avgörande betydelse för arbetsmarknaden. För den närmaste framtiden är det dock svårbedömt inom vilka branscher det kommer att vara efterfrågan på arbetskraft.

Strategier

När det gäller arbetsmarknaden har Göteborgsregionens kommuner en stark koppling till varandra. Flera

faktorer pekar på detta, och tydligast är arbetspendlingen. Kommunernas geografiska gränser har ingen betydelse för arbetskraftens rörlighet.

Den primära uppgiften för stat, kommun och andra aktörer inom arbetsmarknadsområdet är att främja en väl fungerande arbetsmarknad i form av att matcha utbud mot efterfrågan av arbetskraft. En annan viktig uppgift är att verka för att få långtidsarbetslösa tillbaka i arbete och att aktivt matcha de grupper som visat sig ha svårare att få ett fotfäste på arbetsmarknaden, som t.ex. ungdomar, flyktingar och invandrare samt människor med funktionsnedsättningar. För att klara denna uppgift är det nödvändigt med ett närmare samarbete mellan staten, kommunerna och arbetsmarknadens parter på regional nivå. Detta eftersom företagens efterfrågan på arbetskraft inte alltid motsvarar det lokala utbudet. I det sammanhanget är det angeläget att också se framväxten av sociala företag som en möjlighet att vidga arbetsmarknaden.

Arbetsförmedlingens nya organisation med funktionella arbetsmarknadsområden istället för länsarbetsnämnder infördes från och med 2008. Det är viktigt att medlemskommunerna, via styrgruppen för arbetsmarknad, har en regional arena med staten för gemensamt agerande. En av de viktigare frågorna är att tydliggöra ansvarsfrågan mellan stat och kommun inom arbetsmarknadspolitik.

Angeläget är också att styrgruppen för arbetsmarknad i vissa frågor samarbetar med övriga berörda styrgrupper inom GR samt utvecklar samarbetet med BRG. Viktiga nätverk för styrgruppens arbete är kommunernas chefsnätverk inom GR som t.ex. arbetsmarknadschefer, personalchefer, sociala chefsnätverket och chefer för vuxenutbildningen. De nätverk som är kopplade till GRs valideringsbolag (Meritea AB) är också centrala.

På den statliga sidan finns ett antal myndigheter med regionala ”platskontor” som har betydelse för arbetsmarknadsområdet.

Under senhösten 2008 har ett lokalt arbetsmarknadsråd mellan bland annat stat, GR-kommunerna och arbetsmarknadens parter för hela GRs arbetsmarknadsområde etablerats.

Avgörande för styrgruppens arbete är förankringen i kommunerna och medlemmarnas engagemang.

Aktiviteter

Styrgruppens initiativ och arbete ska utifrån en regional plattform fokusera på bland annat följande aktiviteter:

Den ”dubbla obalansen” och validering

Dels råder det en obalans mellan olika geografiska områden när det gäller sysselsättning och arbetslöshet, dels råder det en obalans mellan efterfrågan och utbud på arbetsmarknaden.

Validering med kompletterande yrkesutbildningar är här ett verkningfullt och effektivt instrument, dels när det gäller personer som står inför en omställningssituation och dels för personer som av andra skäl står utanför arbetsmarknaden, såväl personer från annat land som födda i Sverige. Därför är det angeläget med ett fortsatt stöd för utvecklingen av valideringsarbetet tillsammans med branscher och arbetsmarknadens parter. Avgörande är också att både stat och kommun ger möjlighet till efterföljande, kompletterande yrkesutbildningsinsatser. Arbetslivets förväntningar på interkommunala lösningar när det gäller regionala vuxenutbildningsinsatser ökar. Allt fler jobbar och bor i skilda kommuner.

EUs strukturfondsprogram

Styrgruppen ska pröva hur programmen kan stödja valda strategiska områden på arbetsmarknadsområdet samt främja kompetensutveckling riktad till kommunanställda.

Kompetensförsörjning

Den sociala styrgruppen ska bedöma det framtida behovet av och tillgång till personal med relevant kompetens inom socialtjänsten. Detta oavsett i vilken grad verksamheten sker i egen regi eller utförs på entreprenad.

Ungdomar samt utrikes födda personer

Fram till hösten 2008 ökade sysselsättningen inom storstadsområdet vilket också ledde till att arbetslösheten minskade bland grupper som tidigare haft svårt att få fotfäste på arbetsmarknaden – grupper som t.ex. lågutbildade, ungdomar och utrikesfödda. Om arbetsmarknaden varaktigt försämras är risken stor att just dessa grupper drabbas hårdast – igen. Angeläget är att på alla sätt försöka minska dessa effekter.

Ungdomars möjlighet till ferie-/sommarjobb är

av stor betydelse. Styrgruppen ska följa och bevaka i vilken grad ungdomar i gymnasieåldern ges möjlighet att sommararbeta och ha en beredskap för att ta initiativ när det gäller tillgång till kommunala feriejobb.

Hälsa och ohälsa bland kommunanställda

Arbetet med nyckeltal samt benchmarking i syfte att öka hälsan bland kommunanställda ska fortsätta.

En regional arbetsmarknadspolitik

Styrgruppen ska arbeta för att den statliga arbetsmarknadspolitikerna i större grad formas utifrån den lokala och regionala arbetsmarknadens förutsättningar. Göteborgsregionens formulerade mål och strategier för uthållig tillväxt ska vara basen för arbetet.

Kommungemensam plattform för mottagande av nyanlända

Styrgruppen har under hösten 2008 sänt ut en förfrågan till medlemskommunerna om intresset av att utveckla en kommungemensam plattform för att stödja arbetslinjen vid mottagandet av nyanlända. Beroende på kommunernas svar, kan frågan leda till ett omfattande engagemang under 2010.

Gränssnitt kommun och stat

Regeringens arbetsmarknadspolitik påverkar gränssnittet mellan kommun och stat när det gäller ansvar, uppgifter, roller och sannolikt även finansiering av insatser. Under senare år har kommunernas medverkan i arbetsmarknadspolitikerna varierat; dels vad gäller innehåll och dels insatser. Förändringar i både arbetslöshets- och sjukförsäkringen har också lett till förändringar i kommunernas engagemang i arbetsmarknadspolitikerna. Det är därför viktigt att redan under 2009 studera om det har skett en förskjutning och i så fall på vilket sätt, mellan stat och kommun, när det gäller arbetsmarknad.

Viktigt är här att bevaka och agera utifrån bl.a:

- Arbetsförmedlingen jobb- och utvecklingsgarantier för vuxna och unga. Strategiskt är här att bevaka garantins så kallade tredje fas innehållande ”varaktig, samhällsnyttig sysselsättning” som enligt planen ska påbörjas under våren 2009.
- Tillsammans med den sociala styrgruppen ska styrgruppen för arbetsmarknad följa försörjningsstödet utveckling och i vilken grad det påverkas av den statliga arbetsmarknadspolitikerna och förändringar i sjukförsäkringen.

Kompetensutveckling

GRs utbud inom kompetensutvecklingsområdet ska komplettera medlemskommunernas insatser riktade mot anställda. Kompetensutvecklingen kan bestå av kortare eller längre insatser som bedrivs i samarbete med exempelvis högskola och universitet. Vissa insatser initieras och medfinansieras av staten, t.ex. inom psykiatri samt äldre- och handikappomsorgen. Socialfonden är ytterligare ett exempel på möjlig medfinansiering av kommungemensamma utbildningar. Oavsett finansieringsform ska behovet av insatser, och om de bör vara kommungemensamma, definieras av medlemskommunerna.

De regionala kommungemensamma insatserna innehåller också erfarenhetsutbyte med kollegor från angränsande kommuner och organisationer. Löpande utvärderingar visar att detta kollegiala erfarenhetsutbyte är högt uppskattat.

Efterfrågan på gemensamma insatser i GRs regi ökar, framför allt när det gäller större satsningar. Det är ett rationellt sätt att arbeta och stämmer väl överens med sambrostrukturen. De så kallade Mötesplatserna ökar i omfattning. Syftet med dessa är att kommunanställda under en dag ges möjlighet att själva visa upp egna bra verksamheter i workshops, utställningar eller i seminarieform.

Styrgruppen för miljö och samhällsbyggnad

Styrgruppens roll

Styrgruppen för miljö och samhällsbyggnad arbetar på uppdrag av förbundsstyrelsen och bereder frågor inom sakområdena miljö och samhällsbyggnad, bevakar utvecklingen inom dessa områden samt tar de initiativ som utvecklingen kräver. Styrgruppen ansvarar även för att genom samverkan få till stånd och kontinuerligt genomföra ett aktivt erfarenhetsutbyte och idéarbete inom dessa sakområden.

GR är av regeringen utsett till regionplaneorgan enligt plan- och bygglagen (PBL) och därmed bärare av det regionala perspektivet i planprocessen. Styrgruppen har förbundsstyrelsens uppdrag att leda detta arbete och bereda sådana frågor som kräver förbundsstyrelsens ställningstagande.

Huvuduppgifterna är kortfattat att:

- biträda kommuner och statliga myndigheter med regionala synpunkter.
- följa regionala frågor inom ansvarsområdet.
- låta utreda förhållanden som har regional räckvidd.
- fortlöpande följa statlig och kommunal planering.
- samråda vid upprättande och förändring av översiktsplaner och detaljplaner (när dessa får regionala konsekvenser).
- förse kommunerna med underlag ifråga om mellankommunala frågor.
- underlätta information om regionala förhållanden mellan och inom kommunerna.

GR har också genom särskilt beslut i förbundsstyrelsen (förankrat i varje medlemskommun) uppdraget att samordna planeringen av transportinfrastrukturen i regionen. Styrgruppen är beredande för detta uppdrag som innebär att GR ska:

- ansvara för samordningen av all regional infrastrukturplanering, d.v.s sådan planering som berör hela

regionen eller två eller flera medlemskommuner.

- representera kommunerna i olika organisationers arbets- och ledningsgrupper som behandlar regional infrastrukturplanering.
- ansvara för remissvar över sådana utredningar som berör regional infrastrukturplanering och som ställs till GR och/eller medlemskommunerna. Utformningen av svaren ska ske i samråd med berörda kommuner.
- företräda medlemskommunerna gentemot staten och Västra Götalandsregionen i frågor som berör regional infrastrukturplanering.
- initiera utredningar om regional infrastrukturbyggnad, på eget initiativ eller efter framställan från medlemskommunerna.

Vision – inriktning

Förbundsstyrelsen har genom mål- och strategidokumentet ”Uthållig tillväxt – mål och strategier med fokus på hållbar regional struktur” (antaget i maj 2006) beskrivit de grundläggande utmaningarna för Göteborgsregionens utveckling.

Göteborgsregionen ska vara en stark och tydlig tillväxtregion i Europa – en region som är attraktiv att bo, leva och verka i, samt besöka. Genom ett gemensamt målinriktat arbete vill vi stärka regionens kvaliteter och aktivt arbeta för att möta framtidens utmaningar.

För att nå uppsatta mål måste den politiska viljan omsättas till praktisk handling och det krävs ett samstämt och konsekvent agerande över lång tid. Dokumentet ”Strukturbild för Göteborgsregionen. En överenskommelse om att vi gemensamt tar ansvar för att den regionala strukturen är långsiktigt hållbar” (godkänd i maj 2008), visar huvuddragen i regionens fysiska struktur och utgör ett stöd i detta arbete. Genom dessa båda dokument har förbundsstyrelsen

lagt en tydlig grund för flertalet av de frågor som rör styrgruppens ansvarsområden.

Mål och strategier

”Uthållig tillväxt” pekar ut huvudriktningen för styrgruppens fortsatta arbete med att utveckla såväl den regionala strukturen som miljön. Genom ”Strukturbild för Göteborgsregionen” visar förbundsstyrelsen att man är beredd att ta ansvar för att den regionala strukturen är långsiktigt hållbar. Ambitionen är sedan att medlemskommunerna lokalt tar sitt ansvar, genom att i sin planering utgå från och följa strukturbild och överenskommelse.

Styrgruppens del i att möta utmaningarna i ”Uthållig tillväxt” ligger i att verka för att förbundsstyrelsens antagna mål och strategier kan omsättas till ett aktivt agerande i såväl medlemskommunerna som i de statliga trafikverken m.fl. organisationer. Genom sitt bevaknings- och beredningsansvar inom ett antal områden, som påverkar samhällsbyggandet, har styrgruppen också möjlighet att inte bara följa utvecklingen inom dessa områden utan även att ta egna initiativ.

Följande strategiska frågor/områden är aktuella inför år 2010. (*Kursiv text betyder att citaten är hämtade från mål- och strategidokumentet "Uthållig tillväxt".*)

Strukturbild

Göteborgsregionen ska utvecklas med en stark och attraktiv regional kärna och längs tydliga stråk med ett flertal starka och attraktiva regiondelscentrum.

Styrgruppen ska:

- stödja kommunerna, t.ex. i remissvar, så att de i sitt arbete lokalt kan ta ansvar för att strukturbilden följs i planeringsarbetet.
- med hjälp av en regional ÖP-översikt (digital sammanställning av kommunernas översiktsplaner) möjliggöra uppföljningar av t.ex. planerat bostadsbyggande och infrastruktur samt underlätta samarbete över kommungränserna.
- vid behov utveckla fördjupade strukturbilder inom olika sakområden, som stöd för kommunernas egna lokaliseringsstrategier.
- verka för ett idé- och erfarenhetsutbyte kring frågor om stadsbyggande i ett regionalt perspektiv.

Klimat och sårbarhet

Styrgruppen ska:

- utveckla en samsyn kring lokala och regionala frågor som rör miljö, klimat, infrastruktur, markanvändning, energi, industri, ekonomi m.m. med utgångspunkt från de övergripande konsekvenserna av en global klimatförändring.

Infrastruktur

Göteborgs lokala arbetsmarknad ska år 2020 omfatta närmare 1,5 miljoner invånare. Minst 40 procent av resorna i Göteborgsregionen ska göras med kollektivtrafik 2025.

Styrgruppen ska:

- bevaka statens och Västra Götalandsregionens infrastrukturplanering med syftet att tillvarata Göteborgsregionens intressen och för att vid behov kunna agera.
- bedriva ett idé- och erfarenhetsutbyte kring transportinfrastrukturfrågor.

Bostadsbyggande

Befolkningsökningen inom Göteborgsregionen ska vara minst 8 000 invånare per år.

Styrgruppen ska:

- bedriva ett idé- och erfarenhetsutbyte för att bidra till ett balanserat bostadsbyggande i syfte att utveckla en attraktiv och livskraftig region.
- verka för att tillkommande bostadsbebyggelse stärker regionstrukturen.

Näringsliv

Tillväxt- och strukturfrågor ska prioriteras i GRs och BRGs arbete.

Styrgruppen ska:

- verka för att etableringar som kan få betydande påverkan på den regionala strukturen och trafiken kommer till stånd i lägen som bidrar till en hållbar utveckling.
- verka för att regionens konkurrenskraft säkerställs genom att samordna utbudet av mark för näringslivet i ett långsiktigt perspektiv.
- bedriva ett idé- och erfarenhetsutbyte kring frågor som rör handel.
- verka för att intentionerna i GRs handelsstrategi följs i kommunernas planeringsarbete för att därigenom bidra till att stärka den regionala strukturen.

Grön- och blåstruktur

Närheten till kust, hav, skogar och sjöar ska tas tillvara för att utveckla regionens attraktionskraft. Samtidigt ska tillgängligheten till dessa miljöer säkras.

Styrgruppen ska:

- följa utvecklingen och verka för att regionens grundläggande resurser bibehålls och görs tillgängliga.
- utveckla en samsyn kring möjligheter och problem som finns kring Göta älv och dess närområde, då älven i hög grad är strukturerande för regionens utveckling.

Kretslopp

Styrgruppen ska:

- upprätta en regional avfallsplan som även kommer att ligga till grund för kommunala avfallsplaner. Den regionala avfallsplanen kan även komma att utgöra en del i en regional kretsloppsplan.
- bedriva ett idé- och erfarenhetsutbyte kring energifrågor som kan bidra till ett bättre resursutnyttande.

Luft- och miljövårdsarbete

Livsmiljön ska värnas från skadlig påverkan – alla ska tillförsäkras ren luft och friskt vatten.

Styrgruppen ska:

- följa utvecklingen och ta initiativ till sådana åtgärder så att gällande miljö kvalitetsnormer kan klaras och klimatmålen nås.
- verka för att projektet Grön Kemi, inklusive Clean Shipping som avslutas 2009, kan fortsätta i någon form.

Vattenvård och - försörjning

Styrgruppen ska verka för att:

- säkerställa en god vattenkvalitet i Göta älv och dess biflöden.
- det regionala behovet av alternativa vattentäkter kan tillgodoses.
- hela Göta älv blir ett gemensamt vattenskyddsområde.

Aktiviteter och löpande verksamhet

GR deltar på såväl politisk som tjänstemannanivå i nätverk och har uppdrag som direkt eller indirekt faller inom ramen för styrgruppens ansvarsområde.

Följande bedöms vara aktuellt under år 2010:

- **ARC**; GR är medlem i Airport Regions Conference och har organisationens uppdrag att svara för generalsekretariatet t.o.m. 2010.
- **DART**; GR medverkar, tillsammans med Vägverket, Banverket, Västtrafik m.fl. parter i projektet ”Driftsättning av regional transportinformatik”. Projektet syftar till att underlätta för trafikanter och resenärer genom informationsåtgärder. Styrgruppen för miljö och samhällsbyggnad är styrgrupp för projektet.
- **Europakorridoren**; GR är medlem i organisationen och verkar aktivt i dess olika grupperingar för att bl.a. förverkliga Götalandsbanan.
- **Via Lappia**; GR är medlem i intresseorganisationen som arbetar för att stärka stråket E45 i hela dess sträckning.
- **Göta älvs vattenvårdsförbund**; GR har uppdraget att administrera förbundets verksamhet.
- **Vattenråd**; har bildats för att klara kraven i EUs vattendirektiv och syftar till att skapa lokal delaktighet, engagemang och lokal förankring i vattenfrågor. GRs roll är att fungera som samverkansorgan och bidra med synpunkter kring arbetet med vattenförvaltningen. GR ingår tillsammans med bl.a. Göta älvs vattenvårdsförbund i Göta älvs, Sävås och Mölndalsåns vattenråd. GR har också uppdraget att administrera vattenrådets verksamhet.
- **Kalkning**; GR svarar på uppdrag av länsstyrelserna och ett flertal medlemskommuner för kalkning av sjöar och vattendrag i stora delar av Göteborgsregionen.
- **Göteborgsregionens luftvårdsprogram**; GR företräder medlemskommunerna i programmet, som även omfattar länsstyrelsen i Västra Götalands län och medlemmar från näringslivet. Styrgruppen för miljö och samhällsbyggnad utgör den politiskt tillsatta delen av styrgruppen för luftvårdsprogrammet.
- **KLIMP (klimatinvesteringsprogrammet)**; GR har för medlemskommunernas räkning fått pengar från Naturvårdsverket för att verka för en reduktion av klimatpåverkan från transporter. Arbetet, som innebär medverkan från 10 medlemskommuner, kommer att pågå t.o.m. 2011.
- **Miljösamverkan Västra Götaland**; projektet, som är en samverkan mellan VGR, länsstyrelsen i Västra Götalands län, kommunförbunden (inkl GR) och kommunernas miljöförvaltningar, syftar till att effektivisera miljö- och hälsoskyddsarbetet.

Styrgruppen för det sociala området

Styrgruppens roll

I sin roll som beredande organ till GRs styrelse och med uppgiften att förverkliga förbundsstyrelsens mål och strategier tar styrgruppen ett antal initiativ i samverkan mellan medlemskommunerna, men samarbetar också med en rad andra aktörer. Det gäller dels samarbete med andra styrgrupper inom GR, men också regionala aktörer som Västra Götalandsregionen (VGR) och Länsstyrelsen. En viktig partner i samarbetet med VGR är kommunalförbundens gemensamma paraplyorganisation Västkom.

Vision – inriktning

I ”Vision Västra Götaland – Det goda livet” beskrivs vad som är det önskvärda tillståndet att uppnå: *En god hälsa, arbete och utbildning. Trygghet, gemenskap och delaktighet i samhällslivet. En god miljö där de förnyelsebara systemen värnas – naturen, boendet och arbetslivet. Möta behoven hos barn och ungdomar. Uthållig tillväxt som skapar resurser för alla, och ett rikt kulturliv.* I visionen betonas att resurser hos varje människa ska tas tillvara oavsett kön, ursprung, funktionshinder, sexuell läggning eller religion.

Mål

Det ska vara attraktivt, spännande och tryggt att bo i Göteborgsregionen. Barn och unga får möjlighet att växa upp under goda förhållanden i ett samhälle som inkluderar alla och där jag som invånare känner mig delaktig. Främjande och tidiga insatser för barn och unga har en hög prioritet i det kommungemensamma arbetet. Arbetet för att skapa gynnsamma uppväxtvillkor sker i nära samverkan med andra berörda aktörer. Äldre har möjlighet att utifrån sina individuella förutsättningar vidmakthålla och utveckla sina livsintressen.

Strategier

För att nå de uppsatta målen har styrgruppen för år 2010 ställt upp följande strategier:

Socialt hållbar utveckling

Som ett resultat av den rådslagsprocess som genomförts i GRs medlemskommuner har den sociala dimensionen pekats ut som angelägen att utveckla vidare. Den sociala styrgruppen har påbörjat ett arbete kring den sociala dimensionen kopplat till den regionala utvecklingen i övrigt.

Om förbundsstyrelsen så beslutar inleds under år 2009 en rådslagsrunda i kommunerna, för att diskutera denna aspekt på regional utveckling. Resultatet av rådslagsprocessen kommer att påverka styrgruppens agenda för år 2010. Utvecklingen av de s.k. Välfärdsbilderna kopplas i så fall till detta arbete.

Brukarkraft

I ”Vision Västra Götaland – Det goda livet” betonas att resurser hos varje människa ska tas tillvara oavsett kön, ursprung, funktionshinder, sexuell läggning eller religion. Det är viktigt att stödja det civila samhället och enskilda medborgares engagemang. Medborgarna önskar i allt större utsträckning kunna påverka de tjänster samhället tillhandahåller, och man efterfrågar många gånger individuellt anpassade lösningar.

Styrgruppen stödjer kommunerna i deras utvecklingsarbete för att kanalisera medborgares engagemang inom det sociala området. Stöd lämnas till de kommuner som vill utveckla valfrihetslösningar, eller se över redan befintliga valfrihetssystem.

Kvalitet

Det pågår ett arbete som syftar till att i allt högre grad evidensbasera, eller kunskapsbasera, socialtjänstens verksamhet. Det är en process som bygger på

forskning, professionellas kunskaper och brukares erfarenheter. Det blir också allt viktigare att kunna redovisa vilka resultat man uppnår samt vilken brukarnytta de har och till vilken kostnad. I arbetet med att etablera den kunskapsbaserade socialtjänsten har FoU i Väst/GR en mycket viktig roll.

Inom kommunerna pågår på många håll ett intensivt arbete med att utveckla verktygen för att definiera kvaliteten på tjänsterna, följa upp effekter vad gäller ekonomi och brukarnytta, samt i vissa fall även koppla detta till resursfördelning. Här kan GR på olika sätt fungera som en plattform för benchmarking.

GR har sedan ett antal år tillbaka svarat för att samordna arbetet med regionala nyckeltal. Detta erbjuds medlemskommunerna även år 2010.

Sambruk

Det är många gånger förmånligt för medlemskommunerna att samverka på områden där den enskilda kommunen inte har tillräckligt stort underlag, eller saknar förutsättningar att upprätthålla tillräcklig kompetens.

Ett tydligt exempel på sambruk finns inom området kompetensutveckling; särskilt kan det gälla målgrupper där den enskilda kommunen inte har eget underlag, men det kan också vara så att det finns ett egenvärde med kompetensutveckling och kollegialt utbyte över kommungränserna. Exempel på detta är Mötesplatsarrangemangen.

Personalförsörjning och kompetens-utveckling

GR gjorde vintern 2007/2008 en analys över medlemskommunernas rekryteringsbehov inom vård och omsorg fram till år 2020. Med en verksamhet som bedrivs på samma sätt som idag, men där invånarnas demografiska förändring vägs in, pekar resultatet mot att dagens personalstyrka, som för GR-kommunernas vård och omsorg uppgår till 24 000 personer, till år 2020 behöver ökas till 26 000 personer. Den stora utmaningen ligger ändå inte i den ökningen, utan i att ersätta de 16 000 personer som, främst p.g.a. pensionering och naturlig personärlighet, behöver ersättas. Kommunernas rekryteringsbehov ställer krav både på att man profilerar sig som arbetsgivare, och att det etableras ett bra samarbete med utbildningsanordnare. Även för den redan anställda personalen kommer förändrade krav att driva på behovet av vidareutbildning.

Personalens kunskap och kompetens är en direkt

förutsättning för att det ska vara möjligt att utveckla kvalitet och resultat. Här byggs ett samarbete upp på regional nivå. På gymnasie- och KY-nivå formaliseras detta inom ramen för Vård- och omsorgscollege. Kommunerna deltar också i planeringen av innehållet i socialarbetarutbildningen.

Aktiviteter

Internt och externt samarbete

Flera av de frågeområden som kommunerna möter kräver gränsöverskridande arbetssätt. Detta förutsätter samarbete mellan GRs politiska styrgrupper och mellan nätverk på tjänstemannanivå.

När det gäller kommunernas samarbete med externa parter är GR i många fall en lämplig plattform att utgå från. Det kan gälla samverkan i olika former med VGR, länsstyrelsen och West Sweden.

Västkom fungerar som en paraplyorganisation i kommunalförbundens kontakter med VGR. Ett fortlöpande samarbete sker med övriga kommunalförbund i Västra Götaland. Aktuella samarbetsområden är bl.a.

- hjälpmedelsförsörjningen.
- uppföljning av finansiell samverkan mellan kommun, region, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen.
- utveckling av psykiatrin utifrån regeringsinitiativ och nya projektmedel.

På nationell nivå sker samarbete med bl.a. Sveriges Kommuner & Landsting samt Socialstyrelsen.

Samarbete med VGRs beställarnämnder

Under år 2008 har den sociala styrgruppen inlett ett samråd med beställarnämnderna inom Västra Götalandsregionen. Det är ett samarbete som har sin tonvikt på informationsutbyte om sjukvårdens beställarprocess.

Västbus

Gemensamma riktlinjer har antagits för kommunerna och regionen i Västra Götaland om samverkan kring barn och ungdom med sammansatt psykisk/psykiatrisk och social problematik. Inom ramen för Västbus följs nu implementeringen av detta samarbete upp.

Samordnad vårdplanering, SVPL

Kommunerna och VGR arbetar gemensamt på det lokala och regionala planet med att genomföra den nationella IT-strategin som beslutats av regeringen. Som en del i detta införs successivt, med start 2009, "Samordnad Vårdplanering" – IT-stöd för information om patienter som flyttar mellan sjukhus, primärvård och kommunernas vård. Samtidigt pågår arbete som syftar till att medborgarna via nätet ska få tillgång till vårdinformation och även kontakt med vårdgivarna. Kommunalförbunden samarbetar i dessa frågor med Västkom.

Främjande, förebyggande och tidiga insatser för barn och unga

Sociala styrgruppen har pekat ut tidiga, förebyggande insatser för barn och unga som ett prioriterat område. En utmaning är att etablera samarbete inom olika områden där barn och unga befinner sig i riskmiljöer, inte minst vad gäller våld och droger. Våld i nära relationer påverkar barns uppväxtvillkor och här kan kommunerna samarbeta för att förbättra sina insatser. GR har engagerat sig för att samla medlemskommunerna runt ett kunskapscentrum kring våld i nära relationer.

Uppföljning av försörjningsstöd

GR-kommunerna följer regelbundet gemensamt upp hur försörjningsstödet utvecklas. Detta kombineras med att kopplingar samtidigt görs till påverkan på andra delar av trygghetssystemen såsom sjukpenning, a-kassa samt jobb- och utvecklingsgarantin.

Gemensamt finansierad socialarbetare knuten till polisens narkotikarotell

GR-kommunerna samarbetar inom ramen för ett avtal som löper fram t.o.m. år 2010. Under detta år startas ett arbete för att klargöra om avtalet ska förlängas ytterligare en period.

Vård- och omsorgscollege

En stor utmaning de kommande åren är att kunna erbjuda tjänster med ett kunskapsinnehåll som motsvarar de krav som brukarna ställer. Detta förutsätter ett nära samarbete med utbildningsanordnarna. Vård- och omsorgscollege är ett kvalitetssäkrat samarbete mellan utbildningsanordnare och avsnämare på gymnasie-/KY-nivå inom vårdområdet. GR har rollen som regionalt VOC, vilket ger medlemskom-

munerna möjlighet att bli lokala VOC. Det praktiska arbetet inom VOC handlar sedan om att anpassa utbildningarna både till innehåll och till volym, så att eleverna blir anställningsbara och avsnämarna får den kompetens man behöver. Inom VOC samarbetar kommunerna även med VGR och privata utbildare/avsnämare.

EU-arbetet

Genom ökade internationella kontakter kommer nya influenser och det ställs ökade krav på att kommunerna anpassar sig till det europeiska regelverket, men också tar tillvara den kunskap man kan få genom de internationella kontakterna. GR bidrar med information om vilka praktiska möjligheter EU-samarbetet ger när det gäller kompetens- och verksamhetsutveckling. Dessutom kan stöd lämnas när det gäller att skapa kontakter i andra EU-länder.

Med stöd av ESF-rådet genomför ett antal medlemskommuner och stadsdelar, under ledning av GR, projektet "Blommande ålderdom" – hur kulturen kan användas för att höja kvaliteten i äldreomsorgen.

Ökade kompetenskrav i äldreomsorgen

Regeringen har i och med utredningen "Yrkeskrav i äldreomsorg" markerat att man förutsätter att nyanställd personal har rätt utbildning för yrket, och att befintlig personal efter en femårig infasningstid också fått erforderlig kompetens. Utredningen anger utbildning på gymnasie-/KY-nivå samt validering som verktyg för att uppnå rätt kompetensnivå. Detta kommer att ställa nya krav både på utbildare och på socialtjänsten, och en del av insatserna kan komma att lämpa sig för regional samverkan.

Nyckeltal

GR-kommunerna har sedan tidigare utarbetat ett antal nyckeltal och andra uppföljningar; Nyckeltal Äldreomsorg, Nyckeltal LSS och Nyckeltal IFO.

När det gäller äldreomsorgen pågår sedan en tid tillbaka ett omfattande arbete där det på central, nationell nivå samlas in uppgifter för att kunna bedöma kvalitet och effekt. Detta gör att utrymmet för regionala Nyckeltal ÄO minskar. Däremot kan det bli fråga om speciella studier som har sin utgångspunkt i de nationella uppföljningar som görs.

Även i övrigt erbjuder GR medlemskommunerna att svara för samordning när det gäller arbetet med Nyckeltal LSS och Nyckeltal IFO.

FoU i Väst/GR

Verksamhetsinriktningen för FoU i Väst/GR har arbetats fram av GRs sociala styrgrupp. I verksamhetsinriktningen som spänner över ett brett spektrum linjeras huvuddragen för verksamheten i FoU i Väst/GR. Inom ramen för dessa områden kommer FoU i Väst/GR att bedriva ett omfattande FoU-arbete som styrs av efterfrågan och uttalade behov från kommunerna och Västra Götalandsregionen.

Vision - inriktning

För att förverkliga visionen om det goda livet och för att stärka en socialt hållbar utveckling i Göteborgsregionen krävs ett systematiskt och gränsöverskridande lärande över organisations- professions- och geografiska gränser. FoU i Väst/GR ska ha en självklar roll och vara en resurs i detta sammanhang.

Mål

Kommunerna och VGR kommer att stå inför en rad utmaningar när det gäller ekonomi, personalförsörjning, demografiska förändringar, innovationsförmåga och regional utveckling. Mycket tyder på att det kommer att bli en ökad konkurrens om skattemedel samt att behovet av samhällsligt stöd, och därmed konkurrens om arbetskraft, kommer att öka.

Forskning och utveckling, kompetenshöjande insatser samt regionalt lärande kommer att spela en viktig roll som stöd för de förändringar som kan krävas. Kommunerna samt hälso- och sjukvården bör inte bara sköta sina traditionella uppgifter på ett bra sätt utan också möta framtida utmaningar med idérikedom och lyhörddhet för brukares behov.

Det övergripande målet för FoU i Väst/GR är att stärka vardagsnära kunskapsutveckling och regionalt lärande, genom att synliggöra erfarenheter och befintliga kunskaper inom ett brett kunskapsfält, utveckla ny kunskap samt visa på goda exempel.

Strategier

Studier, utvärderingar och cirklar samt dialogtillfällen för erfarenhetsutbyte initieras av GR-kommunerna samt av hälso- och sjukvården i VGR. FoU-projekt med brukarperspektiv och/eller fokus på samverkan prioriteras. Arbetssätten för FoU-projekten utvecklas genom dialog med berörda, och resultat

återförs kontinuerligt till verksamheterna för att på så vis bidra till lärande och verksamhetsförbättringar. Erfarenheter från enskilda projekt sprids inom GR och VGR genom tidskriften FOURUM, nyhetsbrev, rapporter, seminarier, nätverk och webbplats. Studiematerial, faktablad och handböcker kring angelägna utvecklingsområden utarbetas.

Seminarier för politiker, medarbetare och chefer anordnas kontinuerligt, ofta i samarbete med medlemskommunerna och/eller VGR, Göteborgs universitet, Vårdalinstitutet, Sahlgrenska akademien, Länsstyrelsen, Socialstyrelsen samt Sveriges Kommuner och Landsting.

Aktiviteter och löpande verksamhet

Kompetensutveckling och kunskapsförsörjning

Ökade krav på kvalitet och resultat av kommunernas olika insatser ökar behovet av kompetensutveckling som till en del bör baseras på vetenskap och beprövad erfarenhet. Därför har FoU i Väst/GR en särskild roll i att stärka samarbetet kring för kommunerna angelägna områden och medverka till forskning med och inte bara forskning om samt spridning av goda forskningsresultat till medlemskommunerna och VGR.

Medarbetare inom kommunerna och VGR erbjuds, oavsett utbildning, möjlighet att med stöd av forskare genomföra fördjupningsarbeten, utvärderingar och studier. Att delta i olika FoU-projekt är attraktivt samt ses som ett led i kompetens- och kunskapsutveckling.

Uppföljning och utvärdering

Ett av huvuduppgifterna för FoU i Väst/GR är att på olika sätt ge stöd i utvärderingsarbete samt öka kompetensen kring och intresset för utvärdering. Vilket blir resultatet av den ena eller andra vårdformen eller sociala insatsen? Vad hjälper vem och när? Medarbetare inom GR-kommunerna och VGR erbjuds stöd för att genomföra egna utvärderingar. FoU i Väst/GR genomför ofta i samarbete med Göteborgs universitet utvärderingar på vetenskaplig grund på uppdrag av kommunerna och VGR, företrädesvis med fokus på samverkan och utifrån brukarperspektiv.

En nationell strategi för kvalitetsutveckling genom öppna jämförelser inom socialtjänst samt hälso-

och sjukvård kommer att vara klar under hösten 2009. FoU i Väst kommer att bistå kommunerna och VGR med kunskapsstöd för att främja utveckling och användande av de öppna jämförelserna.

Brukarkraft och brukarmedverkan

I "Vision Västra Götaland – Det goda livet" betonas att resurser hos varje människa ska tas till vara oavsett kön, ursprung eller funktionshinder. FoU i Väst/GR genomför successivt projekt som stärker och utvecklar metoder för det civila samhällets, brukares och anhörigas engagemang. Projekt som avser att förbättra och utveckla såväl ungas som äldres delaktighet i samhället ska ha hög prioritet. Kunskap från dessa projekt kan bidra till en dialog inom hela regionen och i hela landet.

Medborgarna önskar i allt större utsträckning kunna påverka de tjänster samhället tillhandahåller och man efterfrågar många gånger individuellt anpassade lösningar. Ett viktigt kunskapsområde för FoU i Väst/GR att arbeta vidare med är människors möjligheter till inflytande över sin vardag, där utveckling av valfrihetslösningar och befintliga valfrihetssystem särskilt kommer att studeras.

Det är angeläget att FoU i Väst/GR bidrar med kunskap som kan stärka brukares aktiva medverkan i att utforma och granska den verksamhet de är berörda av. Inte minst viktigt är detta när brukare har svårt att själva göra sina röster hörda.

Samverkan och samarbete

Inom socialt arbete samt vård- och omsorgsarbete har målgrupperna ofta så komplexa behov att insatser från olika vårdgivare, organisationer och yrkesgrupper med olika kompetenser är nödvändiga. Bland annat önskar kommunerna mer kunskaper om vårdplanering och fram för allt stöd för erfarenhetsutbyte mellan organisationer.

Samverkan behöver utvecklas för att skapa synergieffekter, rationaliseringar och kvalitetsförbättringar. Ambitionen för FoU i Väst/GR är att skapa konkreta kunskapsprojekt som utgår från en helhetssyn på människors behov.

Förebyggande och främjande arbete för barn och unga

En prioriterad målgrupp för forsknings- och utvecklingsinsatser är barn och ungdomar. Skola, arbetsförmedling, fritid, socialtjänst, barnpsykiatri, barnhälsovård och ungdomsmottagningar kan ge-

nom FoU-insatser bygga gemensam kunskap för främjande och förebyggande arbete. Framför allt är det viktigt att arbeta med satsningar som stärker de ungas delaktighet i samhället.

Missbruk och psykiska funktionshinder

För personer som har missbruks- och beroendeproblem och/eller psykiska svårigheter kan det vara svårt att få samordnad vård. FoU i Väst/GR ska i samarbete med psykiatrin, kommuner, kriminalvården och Göteborgs universitet utforma kunskaps- och forskningsinsatser som kan ge en god kunskapsbas.

Hur attityder till människor med psykiska problem påverkar möjligheter till stöd är en angelägen fråga att uppmärksamma, inte minst när det gäller förutsättningar för att åstadkomma boende och arbete/sysselsättning.

Äldres hälsa

Andelen "äldre äldre" förväntas öka och därmed också behovet av sammanhållen vård och omsorg. Ansvar för en stor del av hälso- och sjukvårdsinsatserna för äldre ligger idag på kommunerna. För att skapa en god och säker vård och omsorg för de äldre samt på bästa sätt ta vara på resurser, behöver samverkans- och organisationsformer utvecklas mellan länsjukvård, primärvård och kommuner

FoU i Väst/GR ska bidra till att äldreomsorg och äldreomsorg är av hög kvalitet och att den styrs av människors behov snarare än av organisatoriska gränser eller "ålderism".

Äldre som resurs för samhällsutvecklingen

Andelen äldre människor antas öka kraftigt under de närmaste årtiondena, efter att ha legat konstant under de senaste 20 åren. Ofta beskrivs den förväntade utvecklingen som problematisk. Äldre ses som en försörjningsbörda trots att äldre människor redan idag står för en stor del av de så kallade informella insatserna, både till personer man är släkt med och till personer man inte känner. Vad behövs för att äldre människor ska kunna fortsätta vara aktiva och bidra till en god välfärdsutveckling? På vilket sätt kan bostadsplanering, resmöjligheter och nätverk få en betydelse för människors självständighet, delaktighet och kreativitet?

FoU i Väst/GR ska bidra till att ta vara på och utveckla kunskaper och erfarenheter för att stärka och öka förutsättningarna för äldres engagemang i samhällsutvecklingen.

Utveckling genom etnisk mångfald

Göteborgsregionen präglas av etnisk mångfald där olikheter ska främjas och utvecklas. Den etniska mångfalden innebär en potentiell möjlighet för den regionala tillväxten. FoU-projekt ska ha ett mångfaldsperspektiv. Särskilda aktiviteter som ökar kunskaper kring etniska gruppers villkor, förutsättningar och möjligheter ska anordnas. Målet är att skapa förståelse för värdet av människors olika resurser och utveckla krafter som främjar allas delaktighet i vid bemärkelse

Regional utveckling för social hållbarhet

I skrivelsen ”Strategiska utmaningar – en vidareutveckling av svensk strategi för hållbar utveckling” från mars 2006 redovisar regeringen olika utmaningar för hållbar utveckling. Bland annat nämns en god hälsa som en viktig förutsättning och att det är en utmaning att möta den demografiska utvecklingen. FoU i Väst/GR ska verka för att kunskaper utvecklas och erfarenheter tas till vara, som kan stärka den sociala och mänskliga dimensionen för hållbar utveckling och regional tillväxt.

Det är viktigt att belysa och skapa kunskaper om de ömsesidiga sambanden mellan å ena sidan sociala faktorer och folkhälsofaktorer samt å andra sidan den regionala utvecklingen. Viktiga frågor är: Vilken betydelse kan satsningar inom regional utveckling få för sociala villkor och folkhälsa? Hur samspelar förändringar i den fysiska miljön – genom bland annat investeringar i infrastruktur, kollektivtrafik, och bebyggelse – med människors sociala villkor och folkhälsa? Vilken betydelse kan olika boendemiljöer, sysselsättningsmöjligheter och kommunikationsmöjligheter få för funktionsnedsatta människor, när det gäller deras möjligheter till delaktighet och självständighet? Kan generella satsningar minska behovet av särskilda satsningar?

Europeiskt samarbete och erfarenhetsutbyte

Inom EU har länderna mycket att vinna på kunskapsutveckling och erfarenhetsutbyte. FoU i Väst/GR medverkar i europeiska sammanhang, där forskning och utveckling av socialt arbete, vård och omsorg diskuteras. Det är en utmaning för GR och FoU i Väst/GR att medverka i nätverk för forskning samt i offentliga och ideella verksamheter i Europa som får betydelse för såväl den europeiska som den regionala utvecklingen. Stor vikt ska läggas vid dialog, lärande och kunskapsspridning.

Utbildningsgruppen

Styrgruppens roll

Utbildningsgruppen är GRs politiska styrgrupp för regiongemensamma satsningar på det livslånga lärandet. Utbildningsgruppen utses av förbundsfullmäktige och har myndighetsuppgifter för medlemskommunernas räkning. Vissa av Utbildningsgruppens verksamhetsdelar är fastställda i förbundsordningen, andra regleras i avtal, överenskommelser och avsiktsförklaringar.

Visionen, beskriven nedan, rymmer två utmaningar; dels gemensamma satsningar i syfte att utveckla lärmiljöer och pedagogisk kompetens hos de utbildningsverksamma i medlemskommunerna, dels arbetet med att skapa ett så öppet utbildningslandskap som möjligt.

Den pedagogiska utmaningen återfinns i förbundsordningen, men också i avtal som reglerar samverkan kring läromedelssamordning, ledares och medarbetares kompetensutveckling, skola/arbetslivskontakter samt avseende kostnads- och kvalitetsjämförelser.

Även arbetet med att skapa det öppna utbildningslandskapet är accentuerat i förbundsordningen. Regionala samverkansavtal finns för gymnasieskola, gymnasiesärskola, naturbruksgymnasium och vuxenutbildning. Överenskommelser kring interkommunala ersättningar finns för samtliga de skolformer som kommunerna ansvarar för.

Utbildningsgruppens verksamhet legitimeras vidare i det omfattande samarbetet mellan GR och andra viktiga samhällsaktörer såsom universitet och högskola, arbetsmarknadens organisationer samt statliga myndigheter med bäring mot utbildningsområdet.

Vision – inriktning

Visionen för Utbildningsgruppens arbete är att den studerandes behov och önskemål ska sättas i främsta rummet, att den som studerar ska ha stor frihet att, i progressiva och spännande lärmiljöer av mycket god standard, utveckla sina kunskaper och insikter utan hänsyn till begränsningar av t.ex. geografisk, administrativ, social och kulturell art.

Visionen ska ses mot bakgrund av att satsningar på utbildning och kompetensutveckling, på det livslånga lärandet, är den enskilt viktigaste framgångsfaktorn för en region/ett land. Det s.k. humankapitalet och dess gynnsamma utveckling är centralt i skapandet av hållbart välstånd. Regioner som har en välutbildad befolkning är attraktiva, drar till sig investeringar och växer och utvecklas därmed snabbt. Regioner av detta slag har också större förutsättningar att möta krav på omställning, flexibilitet och interorganisatorisk samverkan, såväl som att hantera utmaningar som segregation, mångfaldens möjligheter och demokratins utveckling.

En stor utmaning för framtiden är att etablera utbildningssystem som väl möter vardags- och arbetslivets krav och som fångar upp alla växande och vuxna, intresserar dem för livslångt lärande samt på så sätt bidrar till att göra människor rustade för livet. Utbildningsinvesteringar är kvalificerade och kostnadskrävande satsningar, där regional samverkan inom utbildningssystemen bidrar till att skapa högre kvalitet till lägre kostnad. Vid sidan av ett tillväxtfrämjande perspektiv bidrar investeringar i livslångt lärande också till människors möjligheter att leva ett rikt liv i en levande demokrati. Dessa investeringar utgör en grundförutsättning för aktivt deltagande i samhällsutvecklingen. I ett föränderligt samhälls- och arbetsliv är det livslånga lärandet en avgörande jämlikhetsfråga.

Gemensamma satsningar på livslångt lärande är en garant för medborgarkraft, bärkraft, konkurrenskraft, för fortsatt utveckling av ett demokratiskt samhälle. (Utbildningsgruppen - Inriktning 2009)

Med detta som utgångspunkt har GR etablerat en för landet unik samverkan på utbildningsområdet, vilken idag inbegriper alla skolformer - från förskola till vuxenutbildning. En verksamhet som i flertalet medlemskommuner utgör över 50 procent av den samlade omsättningen. Cirka 210 000 studerande i alla åldrar, uppemot 20 000 lärare och drygt 1 000 skolledare omfattas av samarbetet.

Mål

Utbildningsgruppens vision inrymmer dels ett pedagogiskt perspektiv, dels ett som ska verka för ett öppet utbildningslandskap.

Mål för den pedagogiska verksamheten inom Utbildningsgruppens ram

- Inom de verksamhetsfält av sambrukskaraktär som Utbildningsgruppen ansvarar för, idag läromedelsförsörjning, skola-arbetslivskontakter, nätverkande samt yrkesverksammas kompetensutveckling, ska Utbildningsgruppen vara den ledande aktören i GRs medlemskommuner.
- 100 procent av brukarna av detta utbud ska instämma i de två av sammantaget fyra mest positiva bedömningarna av verksamheten, som fortlöpande följs upp i bl.a. brukarenkäter.
- Verksamheterna ska omfatta samtliga skolformer, från förskola till vuxnas lärande, såväl kommunala som enskilda respektive fristående aktörer.
- Verksamheten ska medverka i minst ett större internationellt forskningsprojekt inom det utbildningsvetenskapliga forskningsfältet.
- Inom den delen av det pedagogiska sambruksutbudet som erbjuds direkt till eleverna ska behovsfokuseringen och, som en följd av detta, den direkta elevantvändningen av GRs utbud öka. Hela det pedagogiska utbudet ska kännetecknas av:
 - rationalitet t.ex. genom nyttjande av digital teknik i alla relevanta led,
 - brukarfokus genom att vara helt behovsstyrt,
 - framsynthet och utvecklingskraft till stöd för elevernas och skolornas utveckling.

Mål för Utbildningsgruppens arbete med det öppna utbildningslandskapet

- Långsiktiga samverkansavtal avseende förskola samt vuxnas lärande ska slutas.
- Samverkansavtalen på gymnasie- och gymnasie-särskoleområdet ska förnyas.

Generella mål för Utbildningsgruppens arbete

- Utbildningsgruppen ska vara ledande i landet vad gäller samverkan på utbildningsområdet både avseende bredd och djup, med de mest långtgående samverkansavtalen och omfattande störst antal elever/ studerande.
- Arbetet ska biträda kommunerna på ett sådant sätt att högsta kvalitet och bästa kostnadseffektivitet åstadkommes i jämförelse med de andra två storstadsregionerna. Som en följd av detta ska medlemskommunerna ha:
 - högst genomsnittligt meritvärde efter utgången grundskola,
 - högst andel behöriga elever till gymnasieskolan,
 - högst andel elever som är behöriga till universitet och högskola,
 - lägst kostnad för ungdomsskoleverksamheten och för vuxnas lärande.
- Den bärande idén är att nyttja hela regionens kapacitet av utbildningsresurser och att därigenom optimera de kommunala utbildningsinsatserna både ur ett ekonomiskt och ur ett kvalitetsutvecklingsperspektiv. Metoder för kvalitetsmätning och kvalitetsjämförelser ska utvecklas ytterligare.

Strategier

För att nå de av Utbildningsgruppen fastställda målen krävs stora insatser lokalt, kommunalt och regionalt. Den samverkan som GR etablerat på skol-/utbildningsområdet grundas på att den ger kommunerna och regionen uppenbara mervärden och därmed tjänar de regionalpolitiska målens syften.

I syfte att få god utväxling och effektivitet när det gäller regionala insatser på utbildningsområdet har följande arbetsformer utarbetats och fastställts:

- Utvecklingsarbete och interkommunalt sambruk bedrivs helt integrerat. Detta innebär att det finns dels ett utvecklingsuppdrag, dels ett löpande, efterfrågestyrt serviceuppdrag, båda till kontinuerligt stöd för skolornas vardagsverksamhet. Vid sidan av den fortlöpande kompetensutveckling som detta

skapar såväl bland de tjänstemän som är kopplade till Utbildningsgruppens verksamhet, med tusentals kommunmedarbetare som deltar i det regionala samarbetet, ger modellen en klok finansieringslösning. De största intäkterna utgörs av ersättning för ett gemensamt utbud som ställs till medlemskommunernas förfogande.

- En strategi för hur medlemskommunernas politiker och tjänstemän ska samagera har utvecklats, där roll- och ansvarsfördelning mellan politiker och tjänstemän är tydlig, såväl på GR som mellan medlemskommunernas tjänstemän och dess politiker.
- Utbildningsgruppens arbete sker ofta i interorganisatorisk samverkan med andra huvudmän och samarbetspartners. Vid sidan av detta samarbete är de nätverk och arbetsgrupper som etablerats av central betydelse för genomförandet av de regionalpolitiska utbildningsmålen och i arbetet med att realisera den inriktning som fastställs årligen.

När det gäller både samverkan med andra organisationer och nätverksarbetet kan rationalitetsvinster noteras. Samverkanspartners och nätverk besitter kunskaper och kompetenser, har idéer och erfarenheter som är av stort värde i Utbildningsgruppens arbete, vars insatser i många sammanhang blir att svara för processer, nätverksorganisering, kontaktverksamhet etc.

Samverkanspartners och nätverk bidrar med den specialistkompetens som erfordras för att nå uppsatta mål och gör samtidigt Utbildningsgruppens arbete väl förankrat i såväl medlemskommuner som i det omgivande samhället. Detta bidrar vidare till den flexibilitet som är nödvändig för att säkerställa en beredskap inför de uppdrag och aktiviteter som tillkommer i vissa situationer och med kort varsel.

- Insikten om att konkreta resultat i både utvecklings- och sambruksperspektivet är den säkraste vägen att nå den legitimitet som förutsätts för att politiskt styra en interkommunal samverkan 13 kommuner emellan är ett centralt inslag i Utbildningsgruppens arbete.

Aktiviteter och löpande verksamhet

Utbildningsgruppens aktiviteter och löpande verksamhet finns mer utförligt redovisade i olika underlag på www.grkom.se/utbildning2010.

Inom ramen för detta löpande arbete pekar Ut-

bildningsgruppen ut nedanstående satsningsområden som särskilt viktiga 2010. Aktiviteterna ska bidra till en gynnsam pedagogisk utveckling för de elever/studerande som bor i GRs 13 medlemskommuner. De ska också stimulera aktiviteter i syfte att skapa ett så öppet utbildningslandskap som möjligt och på så vis sammantaget stödja arbetet med att verka i riktning mot Utbildningsgruppens vision.

Pedagogisk utveckling

När det gäller pedagogisk utveckling betonas vikten av att:

- fortsätta utveckla läromedelsservicen till lärare och elever samt därmed erbjuda en ännu mer generös åtkomst.
- bidra till att ge överblick avseende nätutbudet av digitalt distribuerade läromedel.
- vara i framkant när det gäller nyttjandet av digitala medier och distributionskanaler, samt informera om möjligheterna att i samverkan med GR nyttja dessa effektiva digitala strukturer.
- för skolornas räkning, i relation till marknadsaktörer och myndigheter, utgöra en kraftfull plattform för avtal och överenskommelser, där upphovsrätten säkerställs för användning i regionens samtliga skolor.

Drygt 550 skolor får till rabatterade priser sin läromedelsförsörjning tillgodosedd av GR. Över 350 ton läromedel distribueras till ett samlat ordervärde av cirka 44 mkr. Med GRs "Gröna Läromedel" reduceras trafikarbetet för denna distribution med 80 procent.

Vidare pekas på skola–arbetslivs-området följande fokusområden ut:

- Implementering av ett system för kvalitetsmärkning av praktik/APU-platser.
- Vidareutveckling av handledarutbildningen för APU-platser och andra praktikformer.
- Utveckling av www.praktikplatsen.se och arbetslivskontakter, vilka möter den nya gymnasieskolans behov.
- Framtagande av hjälpmedel för förberedelse, genomförande, uppföljning och dokumentation av all slags elevpraktik.
- Fortsättning på arbetet med uppbyggnad av en webbaserad kunskaps- och idébank där skolorna kan utbyta erfarenheter och få inspiration i skola–arbetslivsarbetet,

- Fortsatt satsning på entreprenörskap kopplad till skola–arbetslivskontakterna.

GR och arbetsmarknadens parter har klart markerat hur viktigt det är med en nära och kvalitativt god samverkan mellan skola och arbetsliv. Detta är dokumenterat i den *Avsiktsförklaring avseende kvalitetskriterier för arbetslivskontakter, som arbetslivets organisationer (Business Region Göteborg, Svenskt näringsliv, Västsvenska Industri- och handelskammaren, TCO, Företagarna, Arbetsförmedlingen, SACO och LO) tillsammans med GR har antagit. Samma organisationer utgör drivkraften bakom arbetet med www.praktikplatsen.se*

När det gäller satsningar på lärares och skolledares kompetensutveckling samt på ledarutveckling kommer Utbildningsgruppen

- att satsa på de yrkesverksammans kompetensutveckling kring ledarskap, entreprenörskap, elevhälsa, elevinflytande, miljöfrågor, säkerhet i skolan och specialpedagogik samt i linje med de satsningar som staten aviserat om betyg och skriftliga omdömen, jämställdhet, läsa – skriva – räkna samt arbete mot mobbning.
- att bedriva ett pedagogiskt utvecklingsarbete som omfattar upplevelsebaserat lärande, IT och media.
- att ytterligare fördjupa arbetet med benchmarking/ idé- och erfarenhetsutbytet som ett stöd för kvalitetsutvecklingen i regionens skolor.
- att inom ramen för Traineeprogrammet 2009/2010 i högre grad än tidigare fokusera på internationaliseringsfrågor.
- att utöka bredden i Framtidens Ledares programutbud, genom att även fokusera på operativa chefer, som komplement till program för traineer, blivande ledare och ledningsgrupper.

Pedagogiskt Centrum har årligen cirka 27 000 deltagare på seminarier, vid längre och kortare utbildningar, på konferenser och vid andra arrangemang såsom mässor och liknande.

GR utvecklar, utbildar och genomför verksamhet med den upplevelsebaserade pedagogiken som verktyg och förhållningssätt och utgör en kontaktyta mellan regionens utbildningslandskap och engagerade aktörer inom området, såsom universitet, forskningsinstitut, näringsliv, myndigheter och andra organisationer. GRs spjutspetskompetens inom området efterfrågas såväl nationellt som internationellt och de kontakter som uppstår på denna arena bidrar till skolans

utveckling i regionen.

Traineeprogrammet inom Framtidens ledare omfattar en programtid om 14 månader med cirka 40 gemensamma utbildningsdagar. Rekryteringsprocessen till ett program inbegriper cirka 800 sökande. Programmet har därmed haft närmare 10 000 sökande sedan starten 1998.

Blivande ledare har sedan start 1998 haft totalt 275 deltagare med ambitionen att utveckla sitt personliga ledarskap. Det 12:e programmet av Blivande ledare startar i januari 2009.

Det öppna utbildningslandskapet

Här prioriteras:

- Fördjupad samverkan på för- och grundskoleområdet, utveckling av samarbetet inom gymnasieskolan, fördjupad samverkan kring vuxnas lärande, samt utveckling av arbetet med gymnasieintagning. Som redskap för att utveckla samarbetet används samverkansavtal. Detta gäller inom förskoleområdet, kring gymnasieskola, gymnasiesärskola, naturbruksgymnasier och vuxenutbildning, där nya avtal tas fram.
- Arbetet i nätverken, vilka utvecklas och fördjupas, genom t ex uppföljning och redovisning av nätverksdeltagarna i respektive hemkommun.
- Beredskap inför de statliga reformer som på olika sätt kan komma att påverka det regionala samarbetet.
- Utveckling av det gemensamma kursutbudet inom ramen för det Gemensamma Gymnasiet och av elevuppföljningssystemet GRUUS.
- Samverkan kring sommarskola/behörighetsskola.
- Kvalitetsutveckling av yrkesutbildningar inom teknik samt vård och omsorg och detta genom satsningar på samverkan i collegeform.
- Utveckling av de datoriserade verktygen för arbetet med gymnasieintagningen, Indra och Indranet, i syfte att dessa ska kunna fungera när den nya gymnasieskolan träder i kraft.

GRs gymnasieintagning hanterade 2008 drygt 15 000 ansökningar till 410 utbildningar vid 67 skolor, kommunala såväl som fristående. 84 procent av eleverna fick sitt första handsval tillgodosett. Ser man enbart till sökt utbildning, och inte beaktar vilken skola eleverna sökt till, är värdet 87 procent.

Vid en jämförelse med de två andra storstadsregionerna visar det sig bl.a. att GRs medlemskommuner som grupp har högst andel behöriga elever till gymnasieskolan och högst andel elever som är behöriga till universitet och

högskola samt lägst kostnad för förskoleklass, grundskola och gymnasieskola. Dessutom har GRs medlemskommuner som grupp lägst andel elever på IV-programmet samt högst andel gymnasieelever som fullföljer sin utbildning inom fyra år. 51 procent av 30-åringarna inom GR har eftergymnasial utbildning. Motsvarande andel för riket är 44 procent.

GRs samtliga webbplatser för livslångt lärande har över 600 000 besök årligen. Webbplatserna presenterar och tillhandahåller bl.a. kompetensutvecklingsutbudet, praktikplatser, läromedel och jämförande statistik på utbildningsområdet.

Resursfördelning

Budgetöversikt åren 2008–2010.

Budgetöversikten nedan visar vertikalt budgeten uppdelad på styrgruppernas verksamhet och övrig verksamhet. Horisontellt är indelningen budgeterade medlemsintäkter per år, budgeterade övriga intäkter per år, budgeterade kostnader per år och budgeterat resultat per år.

I budgetöversikten kan utläsas att GR förväntas omsätta 192,7 mkr år 2010, vilket innebär en ökning av omsättningen. Största orsaken till omsättningsökningen är att övriga intäkter ökar. Övriga intäkter

utgörs bl.a. av deltagaravgifter vid kurser, seminarier, cirklar, konsultationer, konferenser, försäljning av läromedel, gymnasieintagning, samt bidrag från stat, Socialstyrelsen, VGR, länsstyrelsen och EU. Främst handlar omsättningsökningen 2009 & 2010 om EU-bidrag. De övriga intäkterna har haft en positiv utveckling under ett flertal år. GR har på detta sätt hållit tillbaka behovet av höjd medlemsavgift.

Verksamhet	Budgeterade Medlemsintäkter			Budgeterade Övriga intäkter		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Styrgruppernas verksamhet						
FoU i väst	0	0	0	11 044	15 632	16 000
Miljö och samhällsbyggnad	8 384	8 384	8 384	12 936	10 235	11 000
Sociala- och arbetsmarknadsgruppen	5 805	5 805	5 805	11 495	15 728	16 000
Utbildningsgruppen	15 093	15 093	15 093	73 571	83 910	84 000
Styrgruppernas verksamhet totalt	29 282	29 282	29 282	109 046	125 505	127 000
Övrig verksamhet						
Gemensam administration	5 172	5 726	6 116	2 366	3 830	3 900
Lämnade bidrag	25 113	25 262	25 417		172	175
Politik	930	767	770	0	0	0
Räntor		0	0	0	0	0
Övrig verksamhet totalt	31 215	31 755	32 303	2 366	4 002	4 075
Verksamhet totalt	60 497	61 037	61 585	111 412	129 507	131 075

Kommunernas medlemsavgift till GR

Balansbudget och nyckeltal 2009–2010

Budgeterade kostnader			Budgeterat resultat		
2008	2009	2010	2008	2009	2010
-11 044	-15 632	-16 000	0	0	0
-21 320	-18 619	-19 384	0	0	0
-17 300	-21 533	-21 805	0	0	0
-88 664	-99 003	-99 093	0	0	0
-138 328	-154 787	-156 282	0	0	0
-9 058	-12 356	-13 016	-1 520	-2 800	-3 000
-25 113	-25 434	-25 592	0	0	0
-930	-767	-770	0	0	0
1 520	2 800	3 000	1 520	2 800	3 000
-33 581	-35 757	-36 378	0	0	0
-171 909	-190 543	-192 660	0	0	0

Kommunernas medlemsavgift till GR

Den totala medlemsavgiften från kommunerna har de senaste åren beräknats som 68,11 kr per kommuninvånare i respektive kommun. Medlemsavgiftsberäkningen föreslås vara oförändrad även år 2010. Befolkningsutvecklingen inom GRregionen kommer ge en ökning av den totala medlemsavgiften på ca 1 procent.

Tabell: Medlemsavgiftens fördelning per kommun

Kkr	2006	2007	2008	2009	2010
Ale	1.790	1.798	1.825	1.845	1.860
Alingsås	2.436	2.453	2.485	2.502	2.527
Göteborg	32.789	33.030	33.358	33.613	33.985
Härryda	2.157	2.183	2.206	2.246	2.276
Kungsö.	4.679	4.755	4.840	4.900	4.936
Kungälv	2.606	2.636	2.649	2.700	2.735
Lerum	2.467	2.486	2.526	2.568	2.592
Lilla Edet	879	878	874	874	871
Mölndal	3.933	3.966	4.014	4.048	4.073
Partille	2.267	2.285	2.289	2.295	2.302
Stenungsö.	1.549	1.563	1.579	1.593	1.605
Tjörn	1.023	1.023	1.019	1.018	1.018
Öckerö	827	833	833	835	834
Summa	59.402	59.889	60.497	61.037	61.614
kr/inv	68,11	68,11	68,11	68,11	68,11¹

¹⁾ Medlemsavgiften 2010 är beräknad utifrån uppgift från SCB om befolkning den 30/9 2008. Avgiften ska baseras på befolkningstal per 31/12 2008, och ska därför ses som preliminär. Årsavgiften kr/invånare har varit oförändrad sedan 2003.

Utöver medlemsavgiften medverkar även kommunerna med 4 kr per invånare till FoU i Väst. Övriga finansierar till FoU i Väst är Västra Götalandsregionen och Socialstyrelsen.

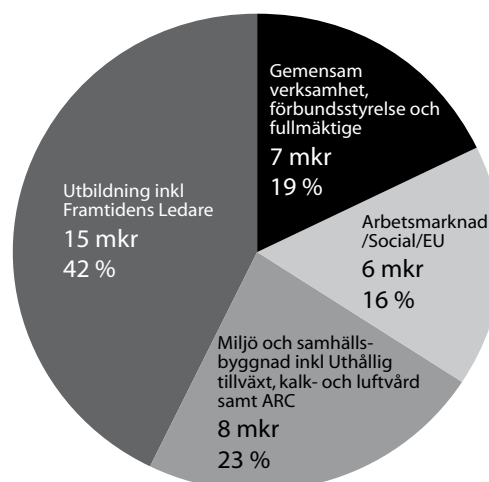
Av den totala budgeterade medlemsavgiften ovan transfereras ca 41 procent eller 28,10 kr per kommuninvånare vidare till flera andra regionala organisationer. Den totalt budgeterade medlemsavgiften 2010 är 61,6 mkr (68,11 kr per kommuninvånare). Av dessa vidaretransfererar GR 25,4 mkr (28,10 kr per kommuninvånare) till flera andra regionala organisationer.

Tabell: Transfereringar år 2010

	Mkr	Motsv. kr/inv
• BRG	20,00	22,11
• Göteborg & Co	1,10	1,22
• Västkuststiftelsen	1,50	1,66
• VästKom	1,80	1,99
• Europakorridoren m fl	0,45	0,49
• Europa Direkt	0,20	0,22
• Övriga bidrag*	0,37	0,41
Summa	25,42	28,10

* T.ex. Reväst, Via Lappia, Miljösamverkan, Miljödiplomering, LTS och ARC

Medlemsavgiften till GR, exklusive transfereringar, uppgår till 36,2 mkr, vilket utgör 22 procent av GRs omsättning exklusive transfereringar (167,2 mkr). Man kan därmed också säga att till 22 procent finansieras GRs styrgruppers verksamhet och övrig verksamhet, exklusive transfereringar, av medlemsintäkter. Till 78 procent finansieras GRs verksamhet av övriga intäkter. Nedan illustreras hur medlemsavgiften fördelas på GRs styrgrupper och övrig verksamhet exklusive transfereringar.

Balansbudget och nyckeltal 2009–2010

Soliditeten förväntas vara ca 18 procent åren 2008–2010. Kassalikviditeten ökar åren 2008–2010. Kassaflödet minskar 2009–2010.

Soliditet definieras här som eget kapital i förhållande till totala tillgångar (rensat från Gryning). Soliditeten anger den finansiella ställningen på lång sikt, dvs. soliditeten visar vilken beredskap det finns för att möta oförutsedda händelser, ev. framtida resultatförsämringar m.m.

Kassalikviditet definieras här som förhållandet mellan omsättningstillgångar exklusive varulager och kortfristiga skulder. Kassalikviditeten visar vilken beredskap som finns för att klara de löpande betalningarna.

Kassaflödet syftar till att redovisa flödet av pengar och är summan av in- och utbetalningar under året.

Belopp i mkr	Bokslut 2007-12-31	Prognos 2008-12-31	Budget 2009-12-31	Budget 2010-12-31
TILLGÅNGAR				
Anläggningstillgångar				
Immateriella och materiella anläggningstillgångar	3,0	2,8	2,6	2,4
Finansiella anläggningstillgångar	19,4	19,1	19,1	19,1
<i>Summa anläggningstillgångar</i>	<i>22,4</i>	<i>21,9</i>	<i>21,7</i>	<i>21,5</i>
Omsättningstillgångar				
Varulager mm	6,0	6,4	6,4	6,4
Kortfristiga fordringar	66,1	55,0	55,0	55,0
Likvida medel	40,6	50,1	53,8	54,3
<i>Summa omsättningstillgångar</i>	<i>112,7</i>	<i>111,5</i>	<i>115,2</i>	<i>115,7</i>
SUMMA TILLGÅNGAR	135,0	133,4	136,9	137,2
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
Eget kapital	33,5	36,3	36,3	36,3
- därav årets resultat	4,2	3,9	0,0	0,0
Avsättningar	1,2	1,2	1,2	1,1
Kortfristiga skulder	100,4	95,9	99,5	99,8
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	135,0	133,4	136,9	137,2
Soliditet (exkl Gryning)	16,0%	18,6%	18,1%	18,0%
Likviditet (exkl Gryning)	109%	114%	118%	119%
Kassaflöde mkr	10,2	9,5	3,8	0,4

Kommunal samverkan – regional styrka

Göteborgsregionen är en näringsgeografiskt sammanhängande region med en gemensam bostads- och arbetsmarknad. Därför är det nödvändigt att kommunerna löser frågor tillsammans inom olika områden.

GR (Göteborgsregionens kommunalförbund) är en samarbetsorganisation för tretton kommuner i Väst-sverige. GRs uppgift är att verka för samarbete över kommungränserna och vara ett forum för idé- och erfarenhetsutbyte i regionen.

Verksamheten inom GR ska vara till kommunal nytta, samtidigt som den ska stärka regionen, både nationellt och internationellt. Det övergripande syftet är att skapa en attraktiv region med goda levnadsvillkor för alla invånare.

Sammanfattningsvis har GR till uppgift att

- skapa nätverk, sprida idéer och stimulera till erfarenhetsutbyte,
- svara för planering av regional karaktär,
- aktivt bevaka regionens intressen genom uppvaktningar, remissyttranden etc,
- driva gemensamma utvecklingsprojekt tillsammans med medlemskommunerna,
- samordna och stödja kommunerna med kompetenshöjande insatser,
- medverka till en gemensam plattform för omvärldsorientering, debatt och förmedling av framtidsbilder,
- erbjuda service/sambruk på områden där den enskilda kommunens resurser är otillräckliga.

Göteborgsregionens kommunalförbund